

Kadına Yönelik Şiddet Olaylarında Sosyal Medyada Nefret Söyleminin Yeniden Üretimi: Helin Palandöken Cinayeti Örneği

Reproduction of Hate Speech on Social Media in Acts of Violence Against Women: The Case of Helin Palandöken Murder

Fatma Kübra ASTAM Süleyman Hakan YILMAZ

Araştırma Makalesi | Research Article

Başvuru | Received: 08.03.2023 ■ Kabul | Accepted: 22.06.2023

ÖZ

Toplumda devamlılık gösteren şiddet birçok farklı alanda görülmektedir ancak günümüzde yaygın olarak kadınlara yönelik olarak gerçekleştirilmektedir. Bu çalışma, Helin Palandöken cinayeti çerçevesince kadına yönelik şiddet olaylarında sosyal medyada nefret söyleminin yeniden üretimini inceleme amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, toplumsal cinsiyet ve toplumsal cinsiyete yönelik kuramlar, Türk toplumunda toplumsal cinsiyetin dünü ve bugünü, kadına yönelik şiddet ile şiddeti ortaya çıkaran etmenler, sosyal medyada ötekileştirme ve nefret söyleminin yeniden üretimi bağlamında ele alınmıştır. Örnek olay kapsamında seçilen sosyal medya platformlarında kullanıcıların oluşturduğu, herhangi bir denetimden geçmeyen içerikler toplumun şiddet olayına karşı tepkisini, kullanıcıların söylemleriyle olayı değerlendirme biçimlerini anlamak, bu doğrultuda ortaya çıkan nefretin sürece nasıl dâhil olduğunu belirlemek amacıyla içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Belirlenen tarih aralığında sosyal medya platformlarından Facebook, Instagram ve Twitter'da kullanıcıların yaptıkları yorumlardan elde edilen bulgular neticesinde, şiddet olayına tepki gösteren kullanıcıların şiddeti teşvik edici yorumlar yaptıkları, şiddetin kısır bir döngü içinde devam ettiği, platformların eril dilin, cinsiyetçi küfür dilinin ve nefret söyleminin üretildiği bir alana dönüştüğü, şiddet uygulayıcısının annesine yönelik olarak üretilen nefret söylemiyle yine bir kadının ötekileştirildiği ve cinsiyetçi nefret söyleminin yeniden üretildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadına Yönelik Şiddet, Sosyal Medya, Nefret Söylemi, Ötekileştirme, İçerik Analizi.

ABSTRACT

The persisting violence in society is seen in several areas but widely carried out against women today. This study is carried out to examine the reproduction of hate speech on social media in acts of violence against women within the framework of Helin Palandöken murder. In this study, gender and theories about gender, the past and present representations of gender in Turkish society, the factors that reveal violence and violence against women are discussed within the discourse of marginalization and reproduction of hate speech on social media. The contents chosen in the scope of case study and created by users on social media platforms, which do not undergo any audit, are examined by content analysis methods to understand the reaction of society to act of violence, the ways by which users evaluate the incident with their discourses, and to determine how hatred emerges in this direction is included in the process. As a result of the findings obtained from, in a specific date range, the comments made by users on Facebook, Instagram, and Twitter, it is concluded that users reacting to act of violence still make comments encouraging violence, that violence continues in a vicious circle, that the platforms turn into places where masculine language, sexist swearing language, and hate speech are produced, that the hate speech produced against the mother of the perpetrator of violence still marginalizes a woman, and that sexist hate speech is reproduced.

Keywords: Violence Against Woman, Social Media, Hate Speech, Marginalization, Content Analysis.

Giriş

Türkiye’de kadınlara ve toplumsal cinsiyete dair yürütülen araştırmaların 1980’li yıllarda başladığı, çalışmaların kadınların siyasal katılımı, iş hayatında kadının konumu ve emeği, kadın hareketinin demokrasiye katkıları gibi çeşitli başlıklarda gerçekleştirildiği gözlenmiştir. Bu nedenle kadına yönelik şiddet konusunu alan araştırmaların daha az olduğu ifade edilebilmektedir. Diğer yandan, 1980’lerde kadın hareketinin başlamasına paralel olarak kadına yönelik şiddet yaygın bir biçimde ele alınmaya başlanmış, 1988 yıllarından sonra düzenlenen konferans ve açık oturumlarla birlikte şiddete olan ilgi ve duyarlılık düzeyi artmıştır. Bu kapsamda yürütülen çalışmalarda kadına yönelik şiddetin görünür kılınması hedeflenerek, şiddetin tanımı ve çeşitleri açıklanarak şiddetle nasıl mücadele edileceğine dair bir bilinç oluşturulmaya çalışılmıştır. Şiddete karşı oluşan bilinç ve önlemeye yönelik yapılan düzenlemelere karşın şiddet olgusu süreklilik göstermekte ve günden güne de yaygınlaşmaktadır. Dünya genelinde halk sağlığıyla ilgili sorun alanlarından biri olarak nitelendirilen şiddet nedeniyle her yıl bir buçuk milyondan fazla insan hayatını kaybetmektedir. 15-44 yaş arasında ölüm oranları incelendiğinde, erkeklerin yüzde 14’ünün, kadınların da yüzde 7’sinin içerisinde yer aldığı belirlenmiştir. Şiddetin etkileri arasında yaralanma, sakatlanma ya da psikolojik rahatsızlıklar da bulunmaktadır. Şiddetin engellenebilir sosyal sorunlar arasında yer aldığını belirten Dünya Sağlık Örgütü’ne göre, kadına yönelik şiddetin boyutunu anlamlandırmada istatistik verilerin sonuçları önemli ipuçları sunmaktadır (World Health Organization [WHO], 2002: 5-6).

İnternet teknolojisinin gelişmesiyle yeni medya ortamlarının kullanıcılarına içerik üretme ve içeriklerini paylaşma imkanı sunması farklı sanal toplulukların oluşabilmesine olanak sağlamaktadır. Yeni medyanın, kitleleri etkileme ve yönlendirme gücü kitlesel hareketlerin oluşmasıyla bu noktada üretilen söylemlere dayanmaktadır. Kadına yönelik şiddet olaylarında da yeni medya toplumsal duyarlılık oluşmasına katkı sağlamaktadır. Yeni medyada gösterilen tepkiler geleneksel medyanın konuyu gündemetaşımada daroloyunmaktadır.

Bu düşünsel izlekte, bilgiye erişim açısından hız ve kolaylık sağlayan, toplumsal duyarlılık oluşturması açısından yeni medyanın incelenmesi önem arz etmektedir. Yeni medya, özellikle şiddet olaylarında nefret söyleminin üretildiği ve dolaşıma sunulduğu ortamlarından biri haline gelmiştir. Yeni medyada nefret söylemini inceleyen çalışmalar arasında kadına yönelik şiddet olaylarında sosyal medyada nefret söyleminin yeniden üretimini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada, toplumsal cinsiyet ile cinsel kimlik olgusu ve toplumsal cinsiyete yönelik kuramsal yaklaşımlar, Türk toplumunda cinsiyet rollerinin geçmişi ve bugünü, şiddet ve şiddeti ortaya çıkaran etmenler, nefret söylemi ve ötekileştirme kavramları çerçevesince tartışılmıştır. Araştırmada, örnek olay Helin Palandöken cinayetinin ardından belirlenen tarih aralığında sosyal medya platformlarından paylaşılan yorumlar nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi yöntemiyle incelenerek sosyal medyada nefret söyleminin yeniden üretimi değerlendirilmiştir.

Toplumsal Cinsiyet ve Cinsel Kimlik Olgusu

Gündelik hayatta ve dilde yaygın bir şekilde birbirine yerine kullanılan cinsiyet ve toplumsal cinsiyet terimleri Ann Oakley tarafından ayrılmıştır. Cinsiyet biyolojik farklılıklar üzerinden açıklanırken, toplumsal cinsiyet erkeklik ile kadınlık arasında sosyal açıdan eşit olmayan dağılıma işaret etmektedir (Vatandaş, 2007: 31). Biyolojik cinsiyeti belirten cinsiyet, canlı çeşitlerinin tamamına yakınının başta üreme organları ve sistemleri üzerinden iki temelde kadın ve erkek şeklinde farklılaşmasını ifade etmektedir (Ataman, 2009: 1). Aksoy’a (2006: 30) göre, erkek ve kadın şeklinde nitelendirilen biyolojik cinsiyet tüm alanlarda benzer şekilde onaylanmaktadır. Temelde bakıldığında, cinsiyet “erkek veya dişi olma durumu” şeklinde nitelendirilirken, toplumsal cinsiyet farklı yaratılış özelliğiyle birlikte kültürel ve politik farklılıkları da içinde barındırmaktadır. Biyolojik farklılıkların daha sonra kazanılacak olan kimlik ve tercihlerin oluşma sürecine yalnızca giriş olabileceği görüşleri de mevcuttur (Trend, 2008: 89). Farklılığı ya da benzerliği belirleyen faktörün biyoloji ve kültürün karşılıklı etkileşimi olduğunu

belirten Arslan'a (2000: 28-30) göre, eğitim, okul ve iş yaşamındaki normatif beklentiler bireyin çevresinde kadın ve erkek farklılaşmasını sağlayan birçok belirleyici arasında yer almaktadır.

Feminist kuramcılarının cinsiyet kavramının çoğu zaman biyolojik özellikleri nitelenmesini eksik bulmalarıyla ve toplumsal cinsiyet kavramını benimsemeleriyle birlikte tartışmalar farklılaşmaya başlamıştır. Toplumsal cinsiyet kavramı, cinsiyetin biyolojik bir özelliğe indirgenmesini reddederek, cinsler arasındaki eşitsiz ilişkilerin sosyal bağlamlarına ve anlamlarına odaklanmaktadır (Sancar, 2013: 176). İnsanların erkek ya da kadın olarak sınıflandırılmasında genellikle biyolojik göstergeler belirleyiciyken, eril veya dişil olmaları ise kültürel, bölgeden bölgeye ve zamandan zamana farklılık göstermektedir (Oakley'den aktaran Bhasin, 2003: 8-9). Kadın ve erkek arasında var olan ancak eşitsizlik içermeyen biyolojik farklılığın zamanla kültür ve toplum tarafından değiştirilmesiyle verili (ataerkil) kadın ve erkek tanımları ortaya çıkmış ve toplumsal cinsiyet olarak adlandırılmıştır. Bu tanımlamalar birbirlerini dışlayarak ve birbirleriyle zıtlık içinde oluşturulmaktadır (Berktaş, 2004: 2). Sağduyuya bağlı olarak gelişen toplumsal cinsiyetin insanların özelliklerinden biri olduğunu belirten Connell'e (1998: 190) göre, toplumsal cinsiyet kavramı diğer alanlara nispeten kadın çalışmaları alanında daha fazla kullanılmaktadır. Toplumsal cinsiyet kavramına ilişkin yapılan tanımlamalarda tarihsel süreç boyunca ilişkilerin değişiklik gösterebileceği, eşitlikçi bir yapıya dönüştürülebileceği ve olumsuzlukları etkileyen geleneksel yapının değişebileceği ifade edilmektedir (Aksoy, 2006: 28-29). Günümüzde kadınların karşı karşıya kalarak çözmeye çalıştıkları sorunlarla ilişkilendirilen toplumsal cinsiyet; sosyal ve kültürel olarak tayin edilen, tarihsel süreç içerisinde değişebilen "cinsiyet konumu" ya da "cins kimliği"dir. Sadece cinsiyet farklılıklarını belirlemediği cinsler arasındaki eşit olmayan güç bağlantılarına da işaret edilmektedir (Berktaş, 2000: 16). Toplumsal cinsiyet inşasında işlevi olan bir diğer önemli kavram cinsel kimlik ise kişilerin biyolojik özellikleri doğrultusunda cinsine yönelik kanaati, kendi cinsini aynı zamanda diğer cinsi tanıma yeteneği şeklinde açıklanmaktadır (Vatandaş, 2007: 31).

Toplumsal Cinsiyete Yönelik Kuramsal Yaklaşımlar

Cinsiyet rollerine ilişkin farklı kuramsal bakış açıları bulunmaktadır. Bu çalışmada başlıcalarının tanımlarına yer verilmektedir.

Biyolojik Yaklaşım: Cinsiyetler arasında biyolojik farklılık gibi cinsel davranışlar açısından da farklılıklar olduğu ifade edilmektedir. Cinsiyetlerden beklenen rollerin değişmesi bireylerin de değişen rolleri benimsemeleri istenilmektedir. Kadınlar ev işleri ve çocuk bakımına, erkekler güç gerektirecek ev dışındaki işlere yönlendirilmiştir (İmançer, 2006: 6).

Cinsiyet Rolü Yaklaşımı: Rol, belirli bir sosyal duruma bağlı olarak gelişen davranış kalıplarını veya beklenen davranış kalıplarını, cinsiyet rolü ise kişinin cinsiyetine özgü gerçekleştireceği eylemlerini açıklamak için kullanılmaktadır. Bireylerin cinsiyet rolünü öğrenmesi bireyselleşme ve toplumsallaşma sürecinde gerçekleşmektedir (İmançer, 2006: 3-5).

Sosyal Öğrenme Yaklaşımı: Çocuğun cinsiyet rolüne uygun ya da uygun olmayan eylemleri, ödül-ceza ilişkisiyle öğrendiği, gözlem ve örnek almanın da süreç içerisinde önemli olduğu savunulmaktadır. Cinsiyetler arasındaki hareketlerin başkalaşımındaki temel öğrenilmiş farklılıkla ilgili olduğu ve kalıtsal faktörlerinde rollerin kazanılmasında etkili olduğu belirtilmektedir (Arslan, 2000: 25). Yaklaşım, davranışın öğrenilmesi ve zaman içerisinde değişiklik göstermesinin nedenlerini açıklamaktadır. Buna göre, insan davranışı gözlemler kadar deneyimlerden de etkilenmektedir. Sosyal öğrenmede sosyal ortamlardaki deneyimlerden etkilenilerek oluşan davranış değişikliğini ele alan bir üst öğrenme biçimi olarak ifade edilmektedir (Kırhan, 2007: 36).

Kültürel Yaklaşım: Sosyal olarak tanımlandığı iddia edilen cinsiyet rolleri nesiller ve farklı kültürler arasında değişkenlik gösterirken toplumsallaşma süreçleri içerisinde küçük yaşlarda kazandırılmaktadır. Üretilen kültürün androjenik¹ olma zorunluluğu vardır, biyolojik olarak farklılıklar erkeklere özellikle iş bölümünde yarar sağlamaktadır (İmançer, 2006: 7-8).

1 Çoğunluğu böbrek üstü bezinin kabuk kısmı tarafından salgılanan cinsiyetler arasında miktarı farklılık gösteren maddedir (<https://www.bulenttiras.com/androjen-nedir-ne-ise-yarar/>).

Psikoanaliz Yaklaşım: Kadın ve erkeğin 'eril' (masculen), 'dişil' (feminine) özelliklerinin oluşumunu merak eden, kişiliğin oluşmasında cinsel gelişmenin rolünü ilk irdeleyen isim Psikolog Freud'un çalışmaları araştırmacılara yol açıcı olmuştur (İmançer, 2006: 12). Toplumsal cinsiyet rollerinin oluşumunu çocuğun gelişim dönemlerinden üçüncüsü olarak kabul edilen ödipal dönem içinde ele alan Freud'un ortaya attığı Oidipus kompleksi, anne veya babaya karşı hissedilen sevgi ile bağlantılı olarak diğerine karşı duyulan eş zamanlı nefretin bireyci terkihi olarak tanımlanmaktadır (Connell, 1998: 270). Kuramsal yaklaşımlar ışığında, tarihsel süreçte Türk toplumunda cinsiyet rollerinde yaşanan değişim ve dönüşümler tartışılmıştır.

Türk Toplumunda Cinsiyet Rollerinin Dünü ve Bugünü

İlkel devirlerde toplu gerçekleştirilen evlilikler nedeniyle sadece anneleri bilinen çocukların boyun atasının kadınlar olduğu antropolojik çalışmalarda ortaya çıkmıştır. Kadınlar, çocuklar ve yaralılarla ilgilenmenin yanı sıra bitki toplayıcılığı ve hayvanları evcilleştirme gibi işlerde de çalışarak aile bütçesine destek olmuştur (Ozankaya, 1996). Cinsiyet rolleri kültürden kültüre tarihsel süreçlerde değişim ve dönüşüm yaşamıştır. Eski Mezopotamya'da ortaya çıktığı bilinen ataerkil sistemin meşruiyet kazanması ile birlikte sosyal, ekonomik ve cinsiyet ilişkileri dönüşmüş ve tüm düşünce sistemleri değişmiştir (Berktaş, 1996: 27). Anasoylulukta sosyal kaideler kadına imtiyaz sağlamakta dönemin sözlü kültür ürünlerinde tanrıçalar soyu, bolluğu ve zekayı temsil eden kişiler olarak ifade edilmektedir (Ozankaya, 1996). Ataerkil söylemde ise kadının doğası ve toplumsal rolü erkeklere göre yeniden tanımlanmaktadır. Chris Weedon ataerkil teriminin kadın menfaatlerinin erkek menfaatlerine bağımlı olduğu güç ilişkisi olduğunu, ilişkilerinde yeniden üretimin sosyal formlarından, cinsiyete dayalı iş bölümüne kadar kadınlığın benimsenmiş normlarında açığa çıktığını belirtmektedir (Springer, 1998). Ataerkil tanımlamalarda taraflardan birinin diğerine göre üstün ve egemen olduğu hiyerarşik karşıtlık model işlevi görmektedir. Erkek akli, uygarlığı ve

kültürü temsil ettiği varsayımı ile üstün görülürken, bedeni, duyguları ve doğayı temsil ettiği gerekçesi ile kadının soyu üretme yetisi küçümsemektedir (Berktaş, 2004: 3).

Ataerkil toplumlarda kadın ve erkeğe yüklenen "kendini açık ve doğrudan, yüksek bir ses tonu ile ifade etmek, erkek için mertlik, kadınlar için şirretlik ve cadalozluk" gibi anlamlar ayrımcılığa örnek teşkil etmektedir (İnceoğlu & Kar, 2010: 57). Aile içinde ve kamusal alanda da devam eden cinsiyete dayalı ayrımcılık, hiyerarşik yapılanmadaki eşitsiz dağılım ve cinsiyetçi iş bölümü nedeniyle kadınları ev hayatıyla sınırlandırdığından toplumsal süreçlerin dışında kalmak olağan ve değiştirilemez gösterilmektedir (Akgül, 2005: 11). Toplumsal cinsiyet rollerinin inşa sürecinde söylem ve yeniden üretimi aile, eğitim ve iş hayatı gibi etki mekanizmaları tarafından oluşturulmaktadır. Geçmişten günümüze kadının toplumsal hayatta ataerkil yapıda erkeğe göre ikincil bir rol aldığı bununda kadınların yararına olan tüm siyasal, hukuki, sosyal haklara karşın sürdürüldüğü ifade edilmektedir. Gelişmiş toplumlarda kadınlara ilişkin hala çözülemeyen sorunlar Türkiye'de büyük boyuttadır (Ulus, 2005: 204). Kadınların siyasal ve yönetsel süreçlerden dışlanması nedenleri arasında demokratik siyaset ve tartışma kültürünün eksikliği gösterilmektedir. Kadınların anne ve eş rolleriyle ev sorumluluklarıyla sınırlandırılmaları, toplumsal yaşam deneyimlerinde değer ve davranış biçimlerinde zorluk çekmelerine neden olmaktadır (Akgül, 2005: 11). Erkeklerin üstün olduğu bir inanç sistemi olarak ataerkil sistemi tanımlayan Bhasin'e (2003: 22) göre, günümüzde hem kitle iletişim araçları hem de eğitim kurumları karar mekanizmalarında erkeği daha güçlü göstermektedir. Kadın elde ettiğiyle yetinmeyen bir tüketici, bağımlı ve arayış bozan gösterilerek ataerkil ideoloji yaygınlaştırılmaktadır. Cinsiyete dayalı eşitsizliklerin yeniden üretilmesinde eğitim de rol oynamaktadır. Bu nedenle eğitimin eşitlikçi yapıda olması, cinsiyet ayrımcılığından arındırılması cinsiyet rollerinin oluşma süreçleri açısından önem taşımaktadır. Bu düşünsel izlekte, düşünce sistemini değiştiren ataerkil ideolojide "kadının tabiatı ve sosyal yönü" erkeklere göre yeniden tanımlanmakta, cinsiyete dayalı ayrımcılık

başta sosyal, siyasal ve ekonomik alanlar olmak üzere diğer alanlarda kadını ikinci plana atmakta, kadın anne ve eş rolleriyle sınırlandırılmaktadır. Erkeğin daha güçlü olduğunu iddia eden ataerkil sistem geçmişten günümüze beraberinde pek çok sorunu da getirmektedir. Bu sorunlardan biri olan şiddet ve şiddeti ortaya çıkaran etmenler kadına yönelik şiddet çerçevesinde tartışılmıştır.

Kadına Yönelik Şiddet ve Şiddeti Ortaya Çıkaran Etmenler

Kadınlar kendilerine yüklenen değerlerin aksine hareket ettiklerinde karşılaştıkları eylemler ruhsal dünyalarına yönelik şiddete yol açabilmektedir. Kadınların kutsal olduğuna ilişkin değerlererağmen boşanması, erkeğe itaat etmemeye çalışması ya da en azından istenilen kurallara uymaması kültürlere göre değişen şiddet biçimleriyle karşılaşma nedenlerindedir (İnceoğlu & Kar, 2010: 45). Şiddet, “karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma, kaba güç uygulama” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2017). Latince de violentina şiddet; acımasız kişilik, sert ve güç, violane fiili, şiddet göstermek, kadir kıymet bilmemek ve kurallara karşı gelmek şeklinde açıklanmaktadır (Büker & Kıran, 1999: 12). Sınır çizgileri belirgin, yaygın kabul gören bir şiddet tanımı yapılamamakta ancak şiddet, güç ve tahakküm uygulanan insanların fiziksel, psikolojik ve ekonomik olarak zarar görmesine neden olan davranışların tamamı olarak nitelendirilebilmektedir. İnsanların varlık gösterdiği günden bugüne hayatın içinde yer alan şiddetin günümüzde artması şiddet olaylarının kaynağının anlaşılması ve şiddetin nasıl öğrenildiğini sorgulamak açısından daha fazla önem taşımaktadır. Şiddet, Dünya Sağlık Örgütü tarafından üç sınıfta incelenmektedir. Bunlar;

A. Kendine yöneltilmiş şiddet: Bireyin kendisine uyguladığı fiziksel şiddet ve intihar davranışdır. Çoğunlukla ruhsal sorunlar veya kişiler arası şiddet nedeniyle ortaya çıkabilmektedir (Harcar, vd., 2008: 54).

B. Kişiler arası şiddet: Ailede çoğunlukta evde yaşanan şiddet ve tanıdık kişiler ya da yabancılar tarafından uygulanan fiziki, cinsel ve

ruhsal şiddet bu kapsamda yer almaktadır.

C. Kolektif şiddet: Belirli bir toplumsal amaca yönelik gerçekleştirilen sosyal, siyasal ve ekonomik şiddet şeklinde sınıflandırılmaktadır. Suç örgütlerinin, terör örgütlerinin, toplu olarak yapılan diğer zarar verici saldırılarla, sosyal, ekonomik ve politik şiddet bu kategoride yer almaktadır. Savaş dönemlerinde devletler çatışma ve saldırı boyutunda kolektif şiddete yönelebilmektedir (WHO, 2002: 6).

Kadınlara Karşı Şiddetin Tasfiye Edilmesine Dair Bildiri’de kişiler arası şiddet türlerinden kadına yönelik şiddet, “Kadına karşı şiddet ister kamusal isterse özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar veya ıstırap veren veya verebilecek olan cinsiyete dayanan bir şiddet eylemi veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakmadır” şeklinde tanımlanmaktadır (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, [BM], 1993). Aktaş’a (2006: 33) göre ise kadına yönelik şiddet, sadece dışı olma nedenlerinden dolayı fiziki güç uygulanarak ya da endişe duyarak yıldırılması gibi kötü sonuçları olabilen davranışların tamamını kapsamaktadır. Kadına yönelik şiddet türlerinden fiziksel şiddet; yaralama, psikolojik şiddet; argo ifadeleri, cinsel şiddet; kişinin rızası dışında herhangi bir cinsel eyleme maruz kalması, ekonomik şiddet zorla çalıştırılma ya da çalıştırılmama eylemlerini içermektedir (Karal & Aydemir, 2012: 22-23). Bu tanımlamalardan hareketle, şiddet türlerinin aynı anda birkaçının da uygulanma ihtimali taşıdığı vurgulanmalıdır. Daha açık bir ifadeyle, kadına yönelik şiddet, yaralama eylemleri, psikolojik ya da cinsel şiddet eylemiyle birlikte gerçekleştirilebilmektedir. Şiddetin nedenleri ise dörde ayrılmaktadır. Kültürel etmen, şiddetin belirli zaman aralıklarında ve gerçekleştirilen bireylerin benimsendiği ve nesilden nesile aktarıldığını; yapısal etmen, maddi olanaklara sahip olmayan insanların kanuna uygun olmayan şekilde isteklerini sağlamaya yöneltildiğini; ilişkisel etmen, şiddetin seri şeklinde devam eden tahriksel davranış ve sözler neticesinde ortaya çıktığını, şahit olan bireylerin de etkilenerek şiddete yöneldiğini; ekonomik etmen, elde edilecek kar ve zarar

hesabının ardından bireylerin şiddet davranışına yöneldiklerini açıklamaktadır (Yavuz vd., 2000: 89-90).

Şiddete maruz kalınan ve tanık olunan yerlerin başında ortak yaşanılan evler gelmektedir. Aile kurumu toplumsallaşma sürecinin başladığı bireylerin içten ilişkiler kurduğu, ekonomik etkinliklerin olduğu ve soyun devamlılığını sağlayan bir yapı olarak tanımlanmaktadır (Ozankaya, 1996). Aile içi şiddet ise yaşanılan yer içerisinde eşin veya diğer bireylerin birbirine özellikle kadına, çocuk ve yaş almış bireye uyguladığı şiddet olarak tanımlanmaktadır (Harcar vd., 2008: 54). Aile içinde yaşanan şiddetin tespit edilmesini ve etkilerinin anlaşılabilmesini güçleştiren bazı nedenler bulunmaktadır. Fiziksel şiddet içerisinde yer alan yaralama, sakatlama gibi eylemler ya da cinsel şiddet içerisinde yer alan eylemler şiddeti daha görünür kılarken, bir erkeğin eşine uyguladığı tehdit, aşağılama, küçümseme gibi ifadelerin yer aldığı sözel şiddetin saptanmasını zorlaştırmaktadır. Bu doğrultuda, kadınların yaşadıkları ortamda ya da kamusal alanlarda eşi, babası, kardeşi ya da bir akrabası tarafından şiddet türleri ile karşı karşıya kalabileceği ve bunun tespitinin de kolay olmadığı belirtilebilmektedir. Diğer yandan, kadına yönelik şiddetin nedenleri açıklanmaya çalışılırken ataerkil sistem içerisinde aile ve toplum yapısında kadının cinsiyetine yönelik ayrımcılıklar, kadının sosyal yaşama katılımı, gelir durumu, eğitim düzeyi ve eğitim olanaklarına erişimi de sorgulanması gerekenler arasında yer almaktadır (Akın & Subaşı, 2003: 237).

Sosyal Medyada Nefret Söyleminin Yeniden Üretilmesi

Toplum içerisinde egemen hegemonyanın dışındaki düşüncelere sahip bireyler veya gruplar hoş görülmemekte, dışarı itilmekte ve ötekileştirilmektedir. Bilinen dışındakini nitelendirmek için kullanılan öteki aslında bizden olmayan, bilinmeyen, korkulandır. Öteki, günümüzde yoksulları, ezilmiş olanları ve toplumun dışladığı ancak toplumun temelini oluşturan değerleri taşıyan bireyleri belirtmektedir (Foulquie, 1998: 75). Öteki'nin üretilme sürecinde ise nefret söylemi rol oynamaktadır. Nefret

söylemini açıklamadan önce söylem, ideoloji ve nefret kavramlarını tanımlamak gerekmektedir. Yılmaz'a (2013: 27) göre, söylem ait olduğu öznenin dünyadaki konumunu, yarınını, sosyal mücadelesini dil aracılığıyla kabul ettirme gayretidir. Bu gayretin arkasında bazen bir bireysel varlık, kimlik, sınıf, dinsel mücadele olabilirken, bunun çizgilerini, hayatın başkalığı, renkleri, yaşamın bireylere sunduğu olasılıkların tümü belirlemektedir. Bu alanlarda yaşanan bir güç savaşının dinsel yansımaları söylem mücadelesidir. İdeolojilerin söylem boyutu, ideolojilerin gündelik konuları ve konuşmaları nasıl etkilediği, bu söylemin nasıl anlaşıldığı ve toplumda ideolojinin yeniden üretiminde söylemin nasıl bulunduğunu açıklamaktadır. İdeolojilerin yeniden üretiminde ve günlük ifadelerde söylem temel bir rol oynamaktadır (Van Dijk, 2015: 15). Inceoğlu ve Çomak'a (2009: 35) göre, ideolojiler dil ile belirlenmektedir. Söylemin oluşmasında seçilen kelimeler, kelime grupları, anlatma ve konuşma biçimi hatta dili kullananların tümce kurma kabiliyeti önemli etkenler arasında yer almaktadır. Ötekileştirme sürecinde ortaya çıkan nefret kavramı, Antik Grekçe'de "kodos", Latince'de "odium", İngilizce'de "hate" veya "hatred", Almanca'da "hassen", Fransızca'da ise "haine" kelimeleriyle ifade edilmektedir. Arapça kökenli olan kelime Türkçe'de "Bir kimsenin kötülüğünü, mutsuzluğunu istemeyeyönelikduygu vetiksinme, tiksinti" olarak tanımlanmaktadır (Ataman, 2012: 50). Nefret söylemi ise Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından yayınlanan Tavsiye Kararı'nda şu şekilde tanımlanmaktadır:

Irkçı nefreti, yabancı düşmanlığını, Yahudi düşmanlığını veya azınlıklara, göçmenlere ve göçmen kökenli insanlara yönelik saldırgan, ulusalcılık ve etnik merkezcilik, ayrımcılık ve düşmanlık şeklinde ifadesini bulan, dinsel hoşgörüsüzlük dahil olmak üzere hoşgörüsüzlüğe dayalı başka nefret biçimlerini yayan, kışkırtan, teşvik eden veya meşrulaştıran her türlü ifade biçimi (Weber, 2009: 10).

Tanım ışığında tespit edilen nefret söylemi içeren içerikler benimsedikleri söylemin niteliğine göre dörde ayrılmıştır. Bunlar;

Abartma/yükleme/çarptırma: Bir kişi ya da olaydan yola çıkarak bir topluluğa yönelik olumsuz genellemeler, çarptırmalar, abartmalar, olumsuz atıflar içeren söylemlerdir.

Küfür/hakaret/aşağılama: Bir topluluk hakkında doğrudan küfür, aşağılama, hakaret içeren söylemlerdir.

Düşmanlık/savaş söylemi: Bir topluluk hakkında düşmanca, savaşçı çağrıştıran ifadelerin yer aldığı söylemlerdir.

Doğal kimlik ögesini nefret aşağılama unsuru olarak kullanma/simgeleştirme: Doğal bir kimlik ögesinin nefret, aşağılama unsuru olarak kullanıldığı simgeleştirildiği söylemlerdir. (www.nefretsoylemi.org).

Kendinden/biz olarak ifade edilenin dışındakine yönelik sarf edilen veya kurgulanan olumsuz etiketlemeler, stereotipler², ön yargılar ve ayrımcılık nefret söylemini ortaya çıkarmaktadır. Belirtilen ifadelerin biriyle ya da daha fazlasıyla nefret söylemi üretilebilmektedir (Binark & Çomu, 2011). Nefret söylemi ise genellikle toplumun belli bir kesimine yönelik olarak gerçekleştirilen o kesimin sahip olduğu herhangi bir özelliğe karşı hoşgörüsüzlüğü, ön yargıyı teşvik eden ve meşrulaştıran söylemdir (Ördek, 2012: 308). Nefret söylemi, siyasal nefret söylemi, kadınlara yönelik nefret söylemi, yabancılara ve göçmenlere yönelik nefret söylemi, cinsel kimlik temelli nefret söylemi, inanç ve mezhep temelli olmak üzere sınıflandırılmıştır. Kadınlara yönelik nefret söylemi, “Temelde cinsiyetçi ifadelerin kullanılması, aşağılama amaçlı bu ifadelerde kadının konumunun ikincilleştirildiği bir söylem oluşturulma” şeklinde açıklanmaktadır (Binark & Çomu, 2011).

Vardal’a (2015: 135) göre, insanların birlikte yaşamaya başlamasıyla ortaya çıkan “biz” ve “ötekiler” kavramı, bireyler arasında bir bütünlük oluştururken öte yandan doğuştan gelen kendini koruma içgüdüleriyle “ötekilerden” yabancılaştırmaya, korkuya ve sonunda da nefrete dönüşmektedir. Nefret söyleminin suça evrilmesi zayıf bir sınırla aşılabilmektedir. Nefret söylemiyle ilgili olan ayrımcılık ise Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi’nce şu şekilde tanımlanmıştır:

Ayrımcılık, bütün hak ve özgürlüklerin herkes tarafından eşit biçimde tanınmasını ve kullanılmasını engelleme veya tanınmasını ve kullanılmasını hükümsüz kılma amacını taşıyan veya bu etkiye sahip, ırk, renk, cinsiyet, dil, din,

siyasi görüş veya diğer görüşler, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum veya diğer statülere dayalı olarak gerçekleştirilen ayırma, dışlama, kısıtlama ve tercihidir (Ataman, 2012: 86).

Medyanın sınırlı bir ayrımcılık yapabileceğini öne süren Çelenk’e (2010: 215) göre, nefret söylemi de belli sınırlar içerisinde medyada yeniden üretilen ayrımcılıklar bakımından sonuçları açısından en zarar verici olandır. Nefret söylemi yaşanan anı erteleyen ve geleceğe dair tahmini zorlaştıran, her bir ferde zarar verme gücüne sahip bir ayrımcılık türüdür. Nefret söyleminin suça evrilmesi ise bir sonraki aşamadır. Nefret suçu “Bir kişiye ve/veya gruba yönelik sahip olunan ön yargı, kin ve genelde nefret motivasyonu sebebiyle ve o kişi ya da grubun malına ve canına yönelik zarar verme niyetiyle gerçekleştirilen eylemdir” şeklinde tanımlanmaktadır (Ördek, 2012: 309). Nefret suçlarını oluşturan nefret söylemi esasında toplumun hemen hemen bütün kesimlerini ilgilendirmektedir. Kadınlara sadece cinsiyetlerinden dolayı belirli özellikler atfedilerek çeşitli ön yargılar oluşabilmektedir. Bu durum toplumun yarısının en baştan nefret suçuna maruz kalma potansiyelini oluşturmaktadır (Alğan, 2012: 151).

İnsanlar hayatlarını kurgularken ve tercihleri doğrultusunda anlamlandırırken farkında olarak ya da olmayarak ekrandan gördükleri, internet aracılığıyla ulaştıkları ve gazete sayfalarından edindikleri bilgilerden yararlanmaktadır. Kişisel ya da toplumsal etkilerin yansımaları ise siyaset, ekonomi ve kültür gibi pek çok farklı alanlarda gözlemlenmektedir (Yılmaz, 2013: 18-19). Geleneksel medyaya göre, dijitallik, etkileşimsellik, hipermetinsellik, yayılım ve sanallık, multimedya biçimselliği gibi özelliklere sahip olan yeni medya, nefret söyleminin kolay erişilir ve üretilebilir olmasına olanak sağlamakta ve sonuç olarak olağan karşılanmasında da rol oynamaktadır (Binark, 2010: 26-27). İnternetin ve sosyal medya platformlarının kullanıcılarına sunduğu görece özgürlük ortamının öteki olarak konumlandırılanlara karşı bireysel ya da topluluk halinde ırkçı düşüncelerin, öfkenin ve nefretin kontrolsüz bir şekilde üretilerek dolaşıma sunulan bir alan haline dönüştüğü belirtilmektedir (Aygül, 2010: 111).

Şüphesiz, nefretin zeminini sadece yeni medya

2 Basmakalıp (düşünce) (<https://sozluk.gov.tr/>).

ortamı oluşturmamakta, gündelik hayattaki ötekileştirme ve ayrımcılıklar temel atmaktadır. Yürütülen çalışmalarda, yeni medyanın nefret söyleminin üretimine ve dolaşımına zemin hazırladığı, kullanıcıların kolaylıkla içerik oluşturarak dolaşıma sunmalarına olanak sağlayan platformların nefret söylemini artırmada rol oynadığı, sanal ortamda oluşturulan içeriklerin nefret söylemini, ayrımcılık ve ötekileştirmeyi artırarak kontrolsüz bir şekilde yayılmasına neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çomu & Binark, 2013: 208). Yeni medya ortamında üretilen ve dolaşıma sunulan nefret söyleminin marjinal kişilerce bilinçsizce içselleştirilebilme tehlikesine de işaret edilmektedir. Birey bir gruba ait olduğunu ispatlamak için bir başkasını ötekileştirmesi konusunda zorunluluk hissedebilmekte ve belli bir zamandan sonra bu içerikler kullanıcılara normal ve onaylanabilir hale gelebilmektedir (Vardal, 2015: 141).

Örnek Olay Özeti

18 Eylül 2017 tarihinde Twitter hesabından "Gizli bir platonik sapığim var sokağa çıkmaya korkuyorum" tweetini paylaşan Helin Palandöken (17) okuduğu lisenin önünde 26 gün sonra işaret ettiği M.Y. (21) tarafından silahla öldürülmüştür. Olay esnasında iki öğrenciyi de yaralayarak kaçan ve intihar girişiminde bulunan fail kısa sürede yakalanarak ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmıştır.

Amaç ve Yöntem

Kadına yönelik şiddet olaylarından biri olan Helin Palandöken cinayeti sonrasında sosyal medya platformlarında kullanıcılar tarafından çok sayıda paylaşım yapılmıştır. Kullanıcılar tarafından üretilen ve herhangi bir denetime tabii tutulmayan içeriklerin toplumun şiddet olayına karşı yaklaşımını ve nefret söyleminin bu süreçte nasıl dahil olduğunu belirlemek bu çalışmanın amacıdır. Bu amaç doğrultusunda kadına yönelik şiddete yönelik örnek olayla ilgili araştırmada şu sorular sorulmuştur:

- ▶ Örnek olayla ilgili üretilen içeriklerde şiddet içeriği bulunmakta mıdır?
- ▶ Örnek olay ilgili üretilen içeriklerde küfür,

hakaret ve argo içeren ifadeler bulunmakta mıdır?

- ▶ Örnek olay ilgili üretilen içeriklerde ötekileştirici ifadeler bulunmakta mıdır?
- ▶ Örnek olay ilgili üretilen içeriklerde şiddeti meşrulaştırıcı söylemler bulunmakta mıdır?
- ▶ Örnek olay ilgili paylaşılan içeriklerde nefret söylemi üretilmiş midir?
- ▶ Kadına yönelik şiddet olayında kolektif bilinç oluşmuş mudur?
- ▶ Nefret söylemi daha çok hangi cinsiyete yönelik olarak gerçekleştirilmiştir?

Araştırma, nitel veri analizi tekniklerinden biri olan içerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntem ile birbiriyle benzerlik gösteren veriler belirli kod ve oluşturulan temalar çerçevesince derlenerek anlaşılabilir bir şekilde düzenlenerek yorumlanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2000). Aynı içerik farklı bir zamanda araştırmacı tarafından ikinci kez kodlanmıştır ortaya çıkan uyum yüzde 90'nın üzerinde olmuştur.

Önem ve Sınırlılıklar

Alanda kadına yönelik şiddet olaylarına ilişkin yürütülen araştırmaların inceleme alanının ağırlıklı olarak geleneksel medya olduğu gözlenmiştir. Sosyal medya platformlarında üretilen içerikler kolektif bilinç oluşturmaları açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle, sosyal medya platformlarının kullanım oranlarının artmasıyla birlikte platformlarda üretim ve dolaşım süreçlerinde yaşanan değişim ve dönüşümün incelenmesi, sosyal medyada nefret söyleminin yeniden üretiminin açıklanması araştırmacının önemini oluşturmaktadır. Örnek olaydan sonra sosyal medya platformlarından Facebook, Instagram ve Twitter'da yapılan yorumlar 13-25 Ekim tarihleri arasında belirli sınırlılıklarla incelenmiştir. Facebook'ta Helin Palandöken adına açılan 12 sayfadan en fazla 2000 beğenisi olan "Helin Palandöken Ölümsüzdür" incelenmiştir. Belirlenen tarih aralığında sayfada paylaşılan gönderilere yapılan toplam yorum sayısı 710'dur. Instagram'da açılan hesaplar arasında 7.571 takipçi sayısı ile en fazla takipçi sayısına sahip

palandokenhelin_ hesabında paylaşılan içerikler incelenmiştir. Bu hesaptan yapılan gönderilere 359 yorum yapılmıştır. Twitter'da ise şiddet ve Helin Palandöken kelimeleri ile yapılan aramalarda belirlenen tarih aralığında 150 tweete ulaşılmıştır. Araştırmada sosyal medya platformlarında paylaşılan içerikler nefret söylemi ve şiddet açısından değerlendirilmiş, nefret söyleminin yeniden üretilmesini sağlayan yorumların yüzde 10'u incelenmiştir.

Evren ve Örneklem

Helin Palandöken cinayeti sonrasında sosyal medya platformlarında üretilen içerikler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmanın evrenini örnek olayın ardından sosyal medya kullanıcılarının paylaşımları oluştururken, evreni temsil etme niteliğine sahip örneklem seçimi ise amaçlı örneklem alma tekniği ile belirlenmiştir.

Bulgular ve Yorum

Sosyal medya platformlarında yorum yapanların cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, yüzde 43,4'ünün (53) "kadın" kullanıcı, yüzde 42,6'sının (52) "erkek" kullanıcı, yüzde 13,9'unun (17) "kişisel

ve kurumsal olmayan hesap" tarafından yapıldığı tespit edilmiştir.

Paylaşım yapılan sosyal medya platformlarının dağılımı incelendiğinde en çok paylaşımın yüzde 58,2'sinin (71), "Facebook" yüzde 28,7'sinin (35), "Instagram" yüzde 13,1'inin (16) "Twitter" da yapıldığı bulgulanmıştır. Paylaşımlardaki yorumların kelime sayısının aralığı incelendiğinde, en çok yüzde 46,7 (57) 11-20 arası en az ise yüzde 2,5 (3) 41-50 kelime arasında olduğu tespit edilmiştir. Yorumların genel sözcük dağılımları incelendiğinde; yüzde 20,5'inin (25) 1-10 ve 21-30 aralığında, yüzde 6,6'sının (8) 31-40 kelime aralığında yüzde 3,3'ünde (4) 51 ve üzeri kelime aralığında yapıldığı saptanmıştır. Yorumların içerikleri incelendiğinde ise paylaşımcıların yüzde 68,9'unun (84) olaya "tepki" niteliğinde, yüzde 9,0'nin (11) "yasaların kadınları korumaya yönelik olması", yüzde 8,2'sinin (10) "acıma", yüzde 6,6'sının (8) olayı farklı biçimlerde değerlendirdiği, yüzde 2,5 (3) "yaşam tarzına yönelik eleştiri", yüzde 1,6'sının (2) "ihmal ve korku", yüzde ,8'nin (1) ise "suçluluk" ve "sitem özür" içerikli paylaşımlar yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgularla, yorumların yarısından fazlasında olaya tepki veren içeriklerin paylaşıldığı ifade edilebilmektedir.

Tablo 1 Yorum Yapılan Platformların, Paylaşımların İçerikleri ve Kelime Dağılımları

Sınıflandırma	Kategori	n	yüzde
Platform	Facebook	71	58,2
	Instagram	35	28,7
	Twitter	16	13,1
	Toplam	122	100,0
Paylaşımların İçerikleri	Tepki	84	68,9
	Yasaların kadınları korumasına yönelik	11	9,0
	Acıma	10	8,2
	Diğer	8	6,6
	Yaşam tarzına yönelik eleştiri	3	2,5
	Korku	2	1,6
	İhmal	2	1,6
	Sitem-Özür	1	,8
	Suçluluk duygusu	1	,8
	Toplam	122	100,0
Kelime Aralığı	1-10	25	20,5
	11-20	57	46,7
	21-30	25	20,5
	31-40	8	6,6
	41-50	3	2,5
	51 ve üzeri	4	3,3
Toplam	122	100,0	

Tablo 2 Yorumların Türü ve Türlerine Göre İçeriklerin Dağılımları

Sınıflandırma	Kategori	n	yüzde
Yorum Türü	Olumlu	59	48,4
	Olumsuz	63	51,6
	Toplam	122	100,0
Olumlu Yorumların İçerikleri	Kadına yönelik şiddeti kınama	22	18,0
	İdam isteği	19	15,6
	Yasaların caydırıcı olmasına yönelik	9	7,4
	Silah vb. eşyalara erişimin kolay olması	5	4,1
	Cinayetlerin sıradanlaşması	3	2,5
	Diğer	1	,8
Toplam		59	48,4
Olumsuz Yorumların İçerikleri	Şiddeti özendirici	36	29,5
	Hükümeti eleştiren	9	7,4
	Ataerkil söylemler	7	5,7
	Tehlikeli dünya algısı oluşturan	6	4,9
	Diğer	3	2,5
	Dini ayrımı öne çıkaran	1	,8
Olayı hafife alan	1	,8	
Toplam		63	51,6

Yorumların yüzde 51,6'sının (63) "olumsuz", yüzde 48,4'ünün (59) "olumlu" olduğu bulgulanmıştır. Olumlu yorumların yüzde 18'inin (22) "kadına yönelik şiddeti kınama", yüzde 15,6'sının (19) "ıdam isteği", yüzde 7,4'ünün (9) "yasaların caydırıcı olmasına yönelik", yüzde 4,1'inin (5) "silah vb. eşyalara erişimin kolay olmasına yönelik", yüzde 2,5'inin (3) "cinayetlerin sıradanlaşmasına yönelik", yüzde ,8'inin (1) ise diğer kategorisinde yapıldığı tespit edilmiştir. Olumsuz yorumlar kategorisinde değerlendirilen yorumlar arasında dini söylemler ile eleştirel ve suçlayıcı ifadelerin kullanıldığı, en çok yüzde 29,5 (36) "şiddeti özendirici" en az "dini ayrımı öne çıkaran" ve "olayı hafife alan" yüzde, 8 (1) yorumların yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Olumsuz yorumların yüzde 7,4'ünün (9) "hükümeti eleştiren", yüzde 5,7'inin (7) "ataerkil söylemler", yüzde 4,9'unun (6) "tehlikeli dünya algısı oluşturan" ve yüzde 2,5'inin (3) "diğer" kategorisinde yapıldığı tespit edilmiştir.

Yorumların nefret kategorisine göre dağılımları incelendiğinde, paylaşımların yüzde 18,9'unun (23), siyasal nefret söylemiyle ve yüzde 13,1'inin (16) cinsiyetçi nefret söylemiyle üretildiği ortaya çıkmıştır. Yorumların nefret söyleminin dayanağı incelediğinde, en çok yüzde 43,4'ünde (53) yargıda bulunma/kendince konumlandırma, en az yüzde ,8'inin (1) diğer kategorisinde, yüzde 30,3'ünün (37) küfür/hakaret, yüzde 7,4'ünün (9) abartma/yükleme/çarpıtma, yüzde 6,6'sının (8) önemsememe/ yok sayma şeklinde üretildiği

bulgulanmıştır. Yorumlardaki ötekileştirmenin dağılımı incelendiğinde ise yüzde 82,8'inde (101) yapıldığı, yüzde 17,2'sinde (21) ise yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yorumlarda M.Y'nin tanımlanma biçimi incelendiğinde, yorumlarda tanımlama yapılmayan kategorisinden yüzde 36,1'den (44) sonra diğer kategorisinin yüzde 34,4'ünün (42) en yüksek oran olduğu bulgulanmıştır. Tanımlama yapılmama nedeni şiddet uygulayıcısına yönelik argo içeriklerin üretilmesinden kaynaklanmaktadır. Diğer tanıma biçimlerinin yüzde 13,9 (17) "ş*r*fs*z", yüzde 9 (11) "cani", yüzde 4,9 (6) "katil", en az yüzde ,8 (1) "saplantılı aşık" ve "şizofren" şeklinde yapıldığı tespit edilmiştir. Yorumlarda Helin Palandöken'in tanımlanma biçiminin dağılımında da tanımlama yapılmayan yorumlardan yüzde 48,4 (59) sonra en çok diğer kategorisinde yüzde 31,1 (38) tanımlama yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Helin Palandöken, yorumlarda farklı tanımlamalar üzerinden ifade edilmiştir. Palandöken, içeriklerin yüzde 13,1'inde (16) "güzel", yüzde 4,1'inde (5) "genç", yüzde 2,5'inde (3) "melek", yüzde ,8'inde (1) "kurban" şeklinde tanımlanmıştır.

Yorumların cinsiyete göre dağılımını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen çapraz tablo analizinin sonucuna incelendiğinde, erkek kullanıcılar tarafından en fazla yorumun Facebook'ta yüzde 27,8'inin (34) yapıldığı, Twitter ve Instagram yapılan yüzde 7,3 (9) yorum sayısının eşit olduğu bulgulanmıştır. Kadın kullanıcıların en fazla yüzde

Tablo 3 Nefret Söylemi, Nefret Söyleminin Dayanağı ve Ötekileştirmenin Dağılımları

Sınıflandırma	Kategori	n	yüzde
Nefret Söylemi	Siyasal nefret söylemi	23	18,9
	Cinsiyetçi nefret söylemi	16	13,1
	Toplam	39	32
Nefret Söyleminin Dayanağı	Yargıda bulunma/Kendince konumlandırma	53	43,4
	Küfür/Hakaret	37	30,3
	Abartma/Yükleme/Çarpıtma	9	7,4
	Önemsememe/yok sayma	8	6,6
	Diğer	1	,8
	Toplam	108	88,5
Ötekileştirme	Var	101	82,8
	Yok	21	17,2
	Toplam	122	100,0

Tablo 4 M.Y.'nin (Şiddet Uygulayıcısı) ve Helin Palandöken'in Tanımlanma Biçimlerinin Dağılımları

Sınıflandırma	Kategori	n	yüzde
M.Y.'nin Tanımlanma Biçimi	Tanımlama yapılmayan	44	36,1
	Diğer	42	34,4
	Ş*r*fs*z	17	13,9
	Cani	11	9,0
	Katil	6	4,9
	Şizofren	1	,8
	Saplantılı aşık	1	,8
	Toplam	122	100,0
Helin Palandöken'in Tanımlanma Biçimi	Tanımlama Yapılmayan	59	48,4
	Diğer	38	31,1
	Güzel	16	13,1
	Genç	5	4,1
	Melek	3	2,5
	Kurban	1	,8
	Toplam	122	100,0

27,0 (33) Facebook'ta daha sonra yüzde 12,2 (15) Instagram'da, en az yüzde 4,09 (5) Twitter'da yorum yaptıklarına ulaşılmıştır. Kişisel ve kurumsal olmayan hesaplardan en fazla yüzde 9,0 (11) Instagram'dan, daha sonra yüzde 3,2 (4) Facebook'tan, en az yüzde 1,6 (2) Twitter'dan yorum yapıldığı tespit edilmiştir. Olumsuz yorumların cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde yüzde 24,5 (30) en fazla kadın kullanıcılar tarafından yapıldığı bulgulanmıştır. Erkek kullanıcıların kadınlardan daha fazla yüzde 22,1 (27) olumlu yorum yaptıklarına ulaşılmıştır. Kişisel ve kurumsal olmayan hesaplardan yapılan yorumların yüzde 7,3'ünün (9) olumlu, yüzde 6,5'inin (8) olumsuz olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyete göre ötekileştirme incelendiğinde ise en

fazla yüzde 38,5 (47) kadın kullanıcılar tarafından en az kişisel ve kurumsal olmayan hesaplardan yüzde 9,8 (12) paylaşılan yorumlarda ötekileştirme yapıldığına ulaşılmıştır.

Cinsiyete göre nefret söyleminin dağılımı incelendiğinde, yorumlarda cinsiyetçi nefret söylemi ile siyasal nefret söyleminin üretildiği bulgulanmıştır. Erkek kullanıcıların kadınlara oranla daha fazla siyasal ve cinsiyetçi nefret söylemi ürettiklerine ulaşılmıştır. Kadın kullanıcıların siyasal nefret söyleminden daha fazla cinsiyetçi nefret söylemi ürettikleri tespit edilmiştir. Kişisel ve kurumsal olmayan hesaplarda üretilen içeriklerde ise siyasal nefret söyleminin daha fazla üretildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 5 Cinsiyete Göre Sosyal Medya Platformlarında Yorumlar, Yorumların Türleri ve Ötekileştirmenin Dağılımları

Cinsiyete Göre Sosyal Medya Platformlarında Yapılan Yorumlar	Facebook		Twitter		Instagram		Toplam	
	n	yüzde	n	yüzde	n	yüzde	n	yüzde
Kadın	33	27,0	5	4,09	15	12,2	53	43,4
Erkek	34	27,8	9	7,3	9	7,3	52	42,6
Kişisel ve Kurumsal Olmayan Hesap	4	3,2	2	1,6	11	9,0	17	13,9
Toplam	71	58,19	16	13,1	35	28,68	122	100,0
Cinsiyete Göre Yorum Türleri			Olumlu		Olumsuz		Toplam	
Kadın			n	yüzde	n	yüzde	n	yüzde
Erkek			23	18,8	30	24,5	53	43,4
Kişisel ve Kurumsal Olmayan Hesap			27	22,1	25	20,4	52	42,6
Toplam			9	7,3	8	6,5	17	13,9
			59	48,3	63	51,6	122	100,0
Cinsiyete Göre Ötekileştirme			Var		Yok		Toplam	
Kadın			n	yüzde	n	yüzde	n	yüzde
Erkek			47	38,5	6	4,9	53	43,4
Kişisel ve Kurumsal Olmayan Hesap			42	34,4	10	8,1	52	42,6
Toplam			12	9,8	5	4,0	17	13,9
			101	82,7	21	17,2	122	100,0

Tablo 6 Cinsiyete Göre Nefret Söyleminin Kategorisinin Dağılımı

Cinsiyete Göre Nefret Söylemi		Cinsiyetçi Nefret Söylemi	Siyasal Nefret Söylemi
Kadın	45,8	43,8	34,8
Erkek	39,8	50,0	47,8
Kişisel ve kurumsal olmayan hesap	14,5	6,2	17,4
Toplam	100,0	100,0	100,0

Sonuç ve Tartışma

Kullanıcılarına düşüncelerini görece özgürce ifade edebileceği bir ortam sunan sosyal medya platformları aynı zamanda nefret söylemlerinin üretildiği ve ötekileştirmelerin yapıldığı bir alana da dönüşebilmektedir. Platformlarda bir olay sonrasında farklı düşüncelere sahip kullanıcıların paylaşımlarıyla bireyleri suçlu çıkarabilecek ya da bireylerin suçlarını destekleyebilecek söylemler üretilebilmektedir. Bu durum yeni medyada sosyal medya kullanıcılarının nefret söylemi üretmelerine, dolaşıma sunmalarına ve nefret söyleminin de olağan kabul edilmesine neden olmaktadır. Kadına yönelik şiddet olaylarında, sosyal medya platformlarında içerik üreten kullanıcılar zaman zaman şiddete uğrayan kadını ötekileştirerek, şiddet uygulayıcısına yönelik de nefret söylemleri üretebilmektedir.

Bu çalışmada, sosyal medyada nefret söyleminin yeniden üretimini ortaya çıkarmak amacıyla kadına yönelik şiddet olaylarından Helin Palandöken cinayetinin ardından 13-25 Ekim tarihleri arasında Facebook, Instagram ve Twitter'da paylaşılan kullanıcı yorumları içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Olayın ardından sosyal medya platformlarından Facebook'ta açılan hesaplardan "Helin Palandöken Ölümsüzdür" isimli sayfanın grubun ana fikrini ve amacını yansıttığı gözlenmiştir. Sayfada, Palandöken'in zihinlerde daima kalıcı olacağına yönelik paylaşımlar yapılmıştır. Örnek olay sonrasında kullanıcılar tarafından Helin Palandöken'e yönelik nefret söylemi üretildiği bulgulanmıştır. Helin Palandöken ile M. Y.'nin arasında var olduğu iddia edilen ilişkinin şiddete gerekçe gösterilerek olumsuz yorumlar yapılmıştır. Kullanıcıların şiddeti meşrulaştıran ve gerekçelendiren yorumlarına örnek olarak "Eski erkek arkadaşı diyorlar neden ayrılmışlar acaba ayrılmak için hiç kimse kimseye çıkmasın bazen ayrılığı kabul edemeyen oluyor ve sonuç maalesef ölümle bitiyor" ifadeleri

verilebilmektedir. Bu yorumun ayrılığın şiddeti meşrulaştırmada bir gerekçe olarak nitelendirdiği ve toplum içerisinde belirli kalıplaşmış yargıları desteklediği belirtilebilmektedir. Kullanıcıların şiddete uğrayan Helin Palandöken'in yaşam tarzına yönelik yaptıkları eleştiri yorumları da mevcuttur. Platformlarda yapılan yorumlarda şiddet olayına karşı duyarsızlaşıldığı, şiddetin normalleştirildiği ve gündelik hayatın adeta bir parçası haline geldiğine yönelik görüşleri savunan paylaşımların da yapıldığı gözlenmiştir.

Sosyal medya platformlarında açılan gruplar ve kişisel hesaplardan yapılan yorumlar incelendiğinde, kadına yönelik şiddet olayında gösterilen tepkilerde cinsiyetçi küfür dilinin ve nefret söyleminin yeniden üretilerek dolaşıma sunulduğu belirtilebilmektedir. İçeriklerinde argo ve hakaret içeren ifadeler kullanan kullanıcılar, nefret söyleminin üretilmesine neden olmaktadır. Özellikle, yorumlarda dini söylemlerle beraber "Allah belanı versin, geber" gibi argo kelimelerle birlikte şiddeti meşrulaştıran ifadeler yer verilerek nefret söyleminin üretildiği gözlenmiştir. Bu doğrultuda, kullanıcılar tarafından bir paylaşımın altına yapılan küfür, hakaret ve argo ifadelerin bir diğer yorumunda benzer şekilde üretilmesine zemin hazırladığı, ötekileştirme ve ön yargılardan oluşan nefret söyleminin hızla sosyal medya platformları aracılığıyla yayılabildiği ifade edilebilmektedir. Sosyal medya kullanıcılarının kadına yönelik şiddet olayında şiddeti kınamak için ürettikleri içeriklerin büyük oranında şiddeti yaygınlaştırıcı ifadelerin yer aldığı bulgulanmıştır. İncelenen yorumların nefret söylemi dağılımında cinsiyetçi nefret söylemi ile siyasal nefret söyleminin üretildiği saptanmıştır. Örnek olayda şiddet uygulayıcısı erkeğe yönelik yorumlarda "erkeklik" ve "adamlık" tanımlamalarıyla cinsiyetçi nefret söylemi üretilmiştir. Cinsiyetçi nefret söyleminin ortaya çıkmasında ataerkil söylemlerin üretilmesinin etkili olduğu gözlenmiştir. Kullanıcıların şiddete uğrayan

ve şiddet uygulayıcısını tanımlama biçimlerinin farklılık gösterdiği genellikle yorumlarda kadına yönelik sevgi sözcüklerine yer verilirken, erkeğe yönelik küfür, hakaret ve argo ifadelerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kadına yönelik şiddet olaylarının önlenememesi ve hukuki yaptırımların caydırıcı olmaması gerekçeleriyle de siyasal nefret söyleminin üretildiği tespit edilmiştir. Şiddete uğrayan Helin Palandöken'e yönelik paylaşımların içeriklerinde, kadına yönelik şiddetin önlenememesinde yasaların caydırıcı olmadığına yönelik eleştiriler yapılmıştır. Örnek olay sonrasında daha önceki kadın cinayetleri yeniden gündeme gelmiştir. Kullanıcıların kamuoyu nezdinde büyük yankı uyandıran Özgecan Aslan cinayetiyle bağ kurdukları gözlenmiş, küçük yaşta şiddete uğrayan diğer kadınlara da paylaşımlarda yer verildiği tespit edilmiştir. Diğer yandan, paylaşımlarda Özgecan Aslan cinayetinin ardından yasa çıkarılacağına dair hatırlatmalar yapıldığı, bir daha bu yönde olayların yaşanmamasına yönelik talepte bulunduğu ve bazı eleştirilerde siyasal nefret söyleminin de üretildiği gözlenmiştir. Kullanıcıların bir kısmının da idam cezasının yeniden yürürlüğe girerek şiddet uygulayıcısının idam edilmesi istediğinde buldukları bulgulanmıştır.

Son olarak, kadına yönelik şiddet olayında sosyal medya platformlarında üretilen içeriklerde şiddete uğrayana yönelik eleştirilerin yer aldığı ancak yorumların büyük bir bölümünün şiddet uygulayıcısı erkeğe yönelik olduğu tespit edilmiştir. Kamuoyu oluşturmada etkili bir araç olan sosyal medyada, kadına yönelik şiddet olayında örnek olay çerçevesinde elde edilen bulgular neticesinde; şiddet olayına tepki gösteren kullanıcıların şiddeti yaygınlaştırıcı yorumlarda buldukları, platformların eril dilin, cinsiyetçi küfür dilinin ve nefret söyleminin üretildiği bir alana dönüştüğü, şiddet uygulayıcısının annesine yönelik olarak üretilen nefret söylemiyle yine bir kadının ötekileştirildiği ve cinsiyetçi nefret söyleminin yeniden üretildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırma, alanda kadına yönelik şiddette medyanın rolü ve medyada kadının temsili üzerine yürütülen çalışmalara katkı sağlamak ve kadına yönelik şiddet olaylarında sosyal

medyada nefret söyleminin yeniden üretimini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, kadına yönelik şiddet olaylarında sosyal medya üretilen içeriklerde nefret söyleminin yönünün belirlenmesi ve yeniden üretiminin tespit edilmesi açısından literatüre katkı sağlamaktadır. Gelecek çalışmaların dijital platformlarda üretilen ve dolaşıma sunulan haberlerde kadına yönelik şiddetin temsili ve haberlerde nefret söyleminin bağlamının tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Kullanıcıların kadına yönelik şiddet haberlerine yorumları nefret söylemi ve dijital şiddet kavramlarıyla beraber tartışılarak karşılaştırmalı bir analiz de yürütülebilir. Ayrıca, sosyal medya platformlarında kullanılan dilin denetlenmesi teknik açıdan daha zor olduğu için nefret söylemi ve ötekileştirmeye yönelik bilincin oluşturulması ve öz denetimin sağlanması için de kullanıcılara yeni medya okuryazarlığı eğitimi verilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

- Akgül, E. (2005). Sorgulamak ve değiştirmek için. Eğitim Sen 1. Kadın Kurultayı. <https://egitimsen.org.tr/sorgulamak-ve-degistirmek-icin-1-kadin-kurultayi/>.
- Akın, A. ve Subaşı, N. (2003). Toplumsal cinsiyet, sağlık ve kadın. İçinde A. Akın (Editör), *Kadına yönelik şiddet; nedenleri ve sonuçları*. Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 237.
- Aksoy, N. (2006). *Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve kadının statüsü genel müdürlüğünün rolü*. T. C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Aktaş, A. M. (2006). *Aile içi şiddet: kadının ve çocuğun korunması*. Elma Yayınevi.
- Alğan, C. (2012). Nefret suçları ile mücadelede sivil toplum örgütlerinin rolü. İçinde Y. Inceoğlu (Editör), *Nefret söylemi ve/veya nefret suçları*. (ss. 151-170). Ayrıntı Yayınları.
- Arslan, Ş. A. (2000). *Ders kitaplarında cinsiyetçilik*. T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü.
- Ataman, H. (2009). *LGBT hakları insan haklarıdır*. İnsan Hakları Gündemi Derneği.
- Ataman, H. (2012). Nefret suçlarını farklı yaklaşımlar çerçevesinden ele almak: etik, sosyo-politik ve

- bir insan hakları problemi olarak nefret suçları. İçinde Y. İnceoğlu (Editör), *Nefret söylemi ve/veya nefret suçları*. (ss. 47-80). Ayrıntı Yayınları.
- Aygül, E. (2010). Facebook'ta nefret söyleminin üretilmesi ve dolaşıma sokulması. İçinde T. Çomu (Editör), *Yeni medyada nefret söylemi*. (ss. 95-180). Kalkedon Yayınları.
- Berktaş, F. (1996). *Türkiye'de kadınlık durumu. Cumhuriyet dönemi Türkiye ansiklopedisi*. İletişim Yayınları.
- Berktaş, F. (2000). *Tek tanrılı dinler karşısında kadın*. Metis Yayınları.
- Berktaş, F. (2004). *Kadınların insan haklarının gelişimi ve Türkiye*. Sivil Toplum ve Demokrasi Konferans Yayınları.
- Bhasin, K. (2003). *Toplumsal cinsiyet:bize yüklenen roller*. (K. Ay, Çev.) Kadınlarla Dayanışma Vakfı.
- Binark, M. (2010). Nefret söyleminin yeni medya ortamında dolaşıma girmesi ve türetilmesi. İçinde A. Alkın (Editör), *Yeni medyada nefret söylemi* (ss. 11-53). Kalkedon Yayınları.
- Binark, M., & Çomu, T. (2011, August 06). Nefret söyleminin nefret suçuna evrilmesi. *Bianet*. <https://bianet.org/bianet/biamag/131930-nefret-soyleminin-nefret-sucuna-evrilmesi>.
- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu. (1993). Kadınlara karşı şiddetin tasfiye edilmesine dair bildirisi. <http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/>.
- Büker, S., & Kıran, A. (1999). *Reklâmlarda kadına yönelik şiddet*. Alan Yayıncılık.
- Connell, R. W. (1998). *Toplumsal cinsiyet ve iktidar toplumu, kişi ve cinsel politika* (C. Soydemir, Çev.) Ayrıntı Yayınları.
- Çelenk, S. (2010). Ayrımcılık ve medya. İçinde B. Ç. Tuncel (Editör), *Televizyon haberciliğinde etik*. (ss. 211-228). Fersa Matbaacılık.
- Çomu, T., & Binark, M. (2013). Yeni medya ortamlarında nefret söylemi. İçinde M. Çınar (Editör), *Medya ve nefret söylemi kavramlar, mecralar, tartışmalar*. (ss. 199-219). Hrant Dink Vakfı Yayınları.
- Foulquie, P. (1998). *Varoluşçunun varoluşu*. (Y. Şahan, Çev.) Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Harcar, T., Çakır, Ö., Sürgevil, O. & Budak, G. (Eylül-Aralık, 2008). Kadına yönelik şiddet ve Türkiye'de kadına yönelik şiddetin durumu, *Toplum ve Demokrasi*, 2 (4), 51-70.
- Helin Palandöken Ölümsüzdür (2017, October 25). Helin Palandöken Ölümsüzdür sayfası. Facebook. <https://www.facebook.com/Helin-Paland%C3%B6ken-%C3%96l%C3%BCms%C3%BCzd%C3%BCr-113475949411211/>.
- Helin Palandöken (2017, October, 27). Instagram. https://www.instagram.com/palandokenhelin_/?hl=tr.
- İmançer, D. (2006). Toplumsal cinsiyet oluşumuna ilişkin kuramsal yaklaşımlar. İçinde D. İmançer (Editör), *Medya ve kadın*. (ss. 1-22.). Ebabel Yayınları.
- İnceoğlu, Y., & Çomak, N. (2009). *Metin çözümlenmeleri*. Ayrıntı Yayınları.
- İnceoğlu, Y., & Çoban, S. (2016). Şimdi haberler. İçinde Y. İnceoğlu & S. Çoban (Editörler), *Haber okumaları*. (ss. 17-64). İletişim Yayınları.
- İnceoğlu, Y., & Kar, A. (2010). *Dişilik, güzellik ve şiddet sarmalında kadın ve bedeni*. Ayrıntı Yayınları.
- Karal, D., & Aydemir, E. (2012). *Türkiye'de kadına yönelik şiddet*. Uşak Yayınları.
- Kırhan, A. (2007). Üniversite öğrencilerinin tematik televizyon kanal tercihleri kullanımlar ve doyumlar kuramı-sosyal öğrenme kuramı çerçevesinde Maltepe Üniversitesi'nde bir çalışma [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Nefret söylemi. (2017, October 15). Nefret söylemi. www.nefretsoylemi.org.
- Ozankaya, Ö. (1996). *Toplumbilim*. Cem Yayınevi.
- Ördek, K. (2012). Türkiye'de trans bireylere yönelik nefret suçları. İçinde Y. İnceoğlu (Editör), *Nefret söylemi ve/veya nefret suçları*. (ss. 307-324). Ayrıntı Yayınları.
- Sancar, S. (2013). *Erkeklik imkansız iktidar ailede, piyasada ve sokakta erkekler*. Metis Yayınları.
- Springer, C. (1998). *Elektronik eros*. (H. Güneş, Çev.). Sarmal Kitabevi.
- Ulus, S. (2005). Türkiye'de cinsiyet eşitsizliğinin feodal örneği olarak güldünya tören ve kadriye demirel töre cinayeti haberlerine eleştirel bir bakış. İçinde C. Bilgili (Editör), *Medya Eleştirileri (Toplumsal Etkiler)*. (ss. 195-223). Beta Basım-Yayım.
- Trend, D. (2008). *Medyada şiddet efsanesi*. (G. Bostancı, Çev.) Yapı Kredi Yayınları.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (2017, October 02).

Şiddet. <http://www.tdk.gov.tr>.

- Van Dijk, T. (2015). *Söylem ve ideoloji* (Z. Özarslan ve B. Çoban, Çev.). Su Yayınevi.
- Vardal, Z. B. (2015). Nefret söylemi ve yeni medya. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 132-156.
- Vatandaş, C. (2003). *Aile ve şiddet Türkiye’de eşler arası şiddet*. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Sosyoloji Konferansları* (35), 29-56.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, S. H. (2013). *Siyasal nefret söylemi ve medya haberdan söyleme kısa bir yolculuk*. Literatürk Yayınları.
- Weber, A. (2009). *Nefret söylemi el kitabı*. (M. Çulhaoğlu, Çev.). Avrupa Konseyi Yayınları.
- World Health Organization. (2002). World report on violence and health. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf.

Extended Abstract

This study, which aims to examine the reproduction of hate speech on social media in acts of violence against women, discusses within the scope of gender and theories about gender, the past and present representations of gender in Turkish society, the factors that reveal violence and violence against women, marginalization and reproduction of hate speech on social media. The aim of this study is to examine the ways by which social media users evaluate the case study, their reactions and discourses to acts of violence, and to determine how hatred emerges in this direction is included in the process, after the murder of Helin Palandöken, one of the cases of violence against women. In this study, content analysis methods from the qualitative analyses are used. The analyses made by creating a coding scale are carried out to present the approaches of social media users to violence in acts of violence against women and the relationship between contents produced in this context in terms of language and hate speech production. The target population

of the study involves the shares of social media users about the murder of Helin Palandöken. The sample selection, i.e., the representative of the target population, is established by using the purposeful sampling technique. After the case study, the comments made between the dates of October 13 and 25 on social media platforms, such as Facebook, Instagram, and Twitter are examined with certain limitations. The contents shared on social media platforms are evaluated in terms of hate speech and violence, and 10% of the comments that reproduce hate speech are examined in the study.

When the findings are examined, it is determined that the distribution of those who commented on social media platforms by sex constitutes 43.4% (53) of “female” users, 42.6% (52) of “male” users, 13.9% (17) of “personal and non-institutional accounts.” It is found that 51.6% (63) of the comments are “negative” and 48.4% (59) are “positive”, and that most of the comments evaluated in the category of negative comments use religious discourses and some criticism and accusatory statements. It is determined that of the positive comments about the incident, 18.0% (22) are under the category of “condemnation of violence against women”, 15.6% (19) are under the category of “will to execute”, 7.4% (9) are under the category of “for deterrent laws”, 4.1% (5) are under the category of “for easy access to weapons, etc.”, 2.5% (3) are under the category of “for commonization of murders”, and 0.8% (1) is under the category of “other.” When the distribution of negative comments about the incident is examined, it is discovered that 29.5% (36) share contents that “encourage violence” at the most, and 0.8% (1) makes comments that “highlight religious discrimination” and “underestimate the incident” at the least. It is ascertained that of the negative comments, 7.4% (9) are under the category of “criticizing the government”, 5.7% (7) are under the category of “patriarchal discourses”, 4.9% (6) are under the category of “creating a dangerous world perception” and 2.5% (3) are under the category of “other.”

When the distribution of hate speech by sex is examined, it is revealed that sexist hate speech and political hate speech are produced in the

comments. It is established that male users produce more political and sexist hate speech. It is concluded that female users produce more sexist hate speech than political hate speech and that political hate speech is produced more than sexist hate speech in the comments made by personal and non-institutional accounts. On social media platforms where users can express their thoughts freely, contents that get into circulation unrestrainedly bring several problems. This situation causes social media users to make hateful shares while expressing their emotions and thoughts, to produce hate speech more easily, to circulate it, and to accept hate speech as normal in new media. In acts of violence against women, users who comment on social media platforms sometimes marginalize the woman who is subjected to violence and sometimes produce hate speech targeting the perpetrator of violence. According to the findings obtained under various categories, it is determined that posts are shared as a type of reaction, and this reaction is shown to the violence victim as well as to the perpetrator of violence in acts of violence against women. It is established that users who empathize with the violence victim feel frightened and produce content aimed at the destruction of the perpetrator of violence and request execution. It is found that the contents produced to condemn violence against women include expressions that reinforce violence to a large extent and words that contain swearing, slang, and insults. It is determined that in the comments made by social media users about act of violence, there are also expressions that encourage violence. There are also criticism comments made by users about the lifestyle of violence victim. It is revealed that in the distribution of hate speech of examined comments, sexist hate speech and political hate speech is produced. Sexist hate speech, as it can be against women, is mostly produced with the definitions of "masculinity" and "manliness" in the comments about the man who is the perpetrator of violence in this case. Male users use the expression "masculinity or manliness is not this" in their comments. It can be stated that political hate speech is produced on the grounds that violence against women cannot be stopped and that legal

sanctions are not deterrent. It is concluded that patriarchal discourses are produced and these discourses are the triggers of hate speech, and that sexist hate speech emerges widely in acts of violence against women. It is ascertained that how users define the woman subjected to violence and the man who is the perpetrator of violence differ, and the terms of affection are generally used for women, and the expressions of swearing, slang, and insult are used for the man who is the perpetrator of violence.

In conclusion, it is seen that the contents produced on social media platforms in acts of violence against women include statements criticizing the violence victim, but most of the comments are directed towards the man who is the perpetrator of violence. As a result of the findings, it is concluded that sexist swearing language and sexist hate speech are reproduced. In social media, which has the potential to create public opinion, it can be stated as a result of the findings obtained within the framework of acts of violence against women that social media platforms turn into places where marginalization and hate speech are reproduced. In this context, it is revealed that the users reacting to act of violence still make comments encouraging violence and that the violence continues in a vicious circle. It is concluded that, while reacting to act of violence against women, expressions that reinforce violence are used, that the platforms turn into places where masculine language, sexist swearing language, and hate speech are produced, that the hate speech produced against the mother of the perpetrator of violence still marginalizes a woman, and that sexist hate speech is reproduced.

Yazar Bilgileri

Author details

1-Doktora Öğrencisi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 100/2000 YÖK Doktora Bursiyeri, fatmakubraastam@anadolu.edu.tr,

2-Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi, shyilmaz@selcuk.edu.tr,

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar

Supporting-Sponsor Institutions or Organizations:

Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır. None

Çıkar Çatışması

Conflict of Interest

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. None

Katkı Oranı

Author Contribution Percentage

Birinci yazar % First Author % 50

İkinci yazar % Second Author % 50

Kaynak Göstermek İçin

To Cite This Article

Astam, F. K. & Yılmaz, S. H. (2023). Kadına yönelik şiddet olaylarında sosyal medyada nefret söyleminin yeniden üretimi: Helin Palandöken cinayeti örneği. *Yeni Medya*, (14), 310-326.
<https://doi.org/doi.org/10.55609/yenimedya.1253857>